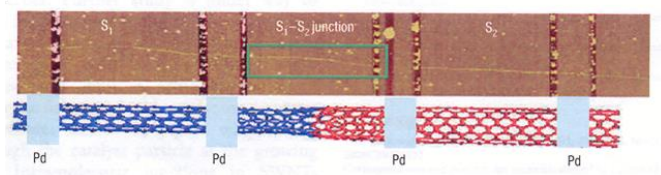
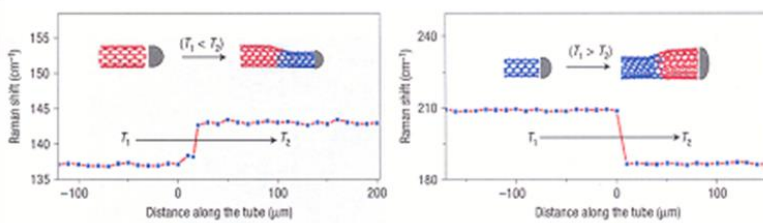
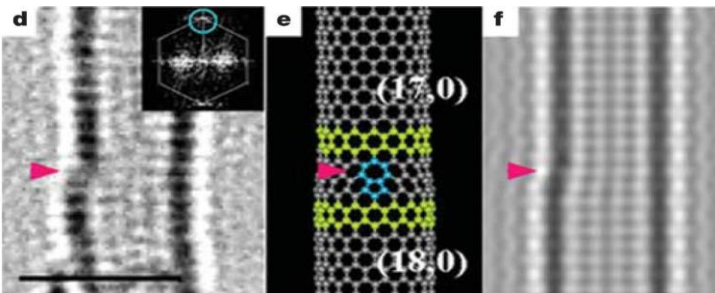
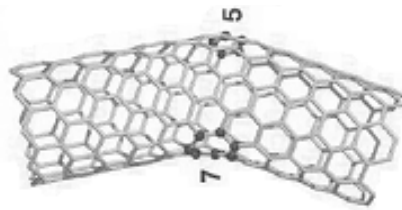
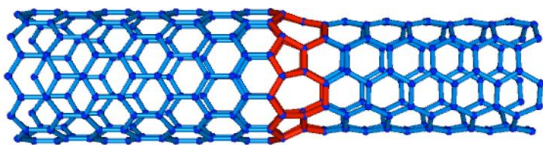
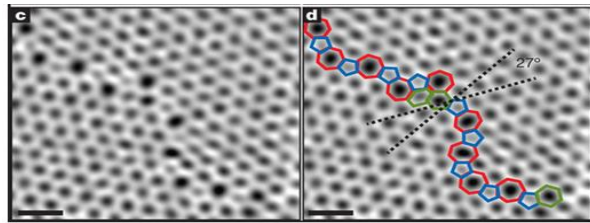
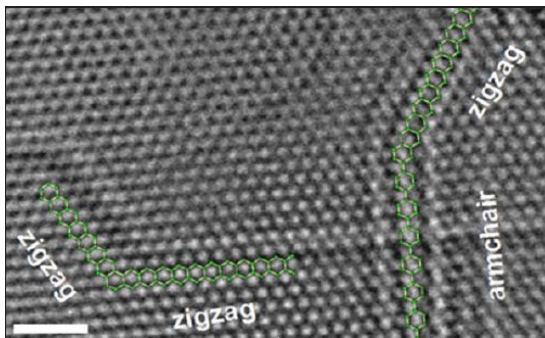
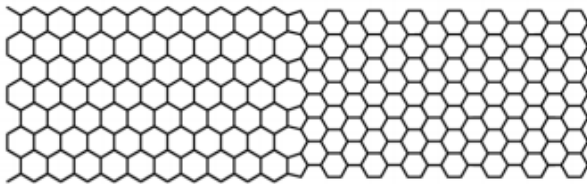

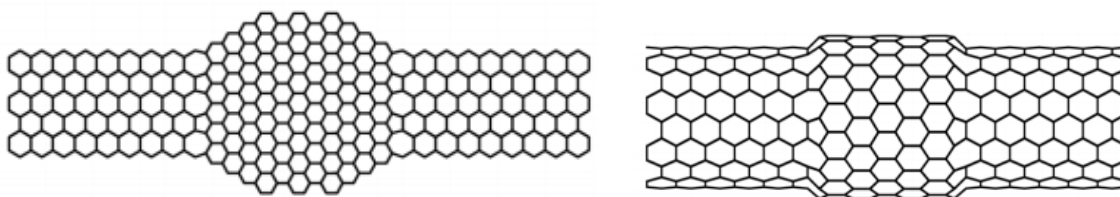
Układy złączowe

złącza można tworzyć przez wprowadzanie defektów topologicznych 5,7 czasami 8;

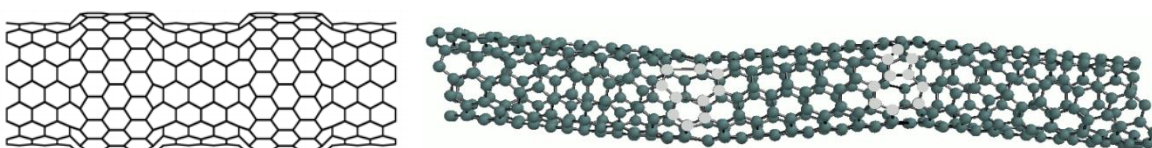
1. Pojedyncze złącza

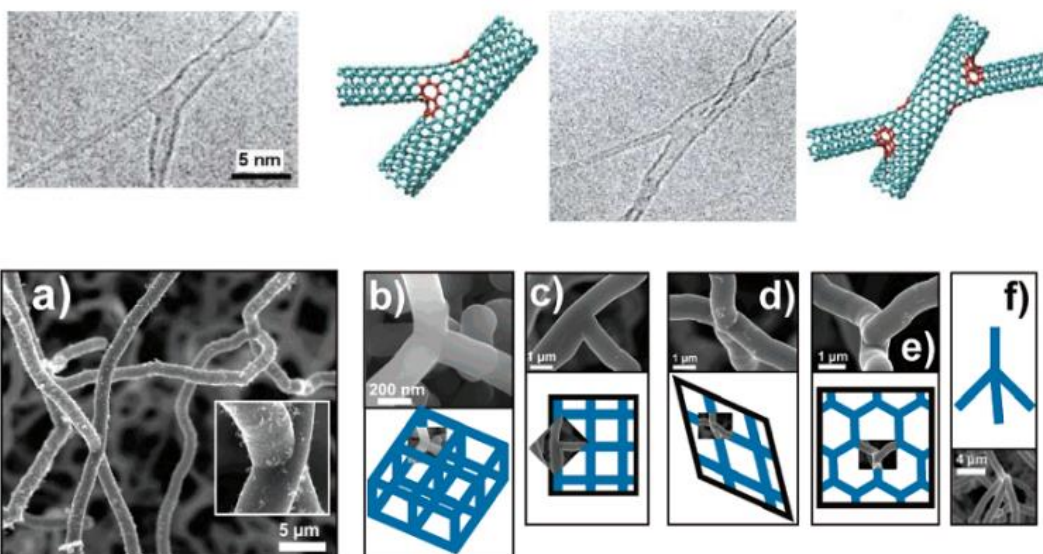
2. Kropki kwantowe

3. Supersieci

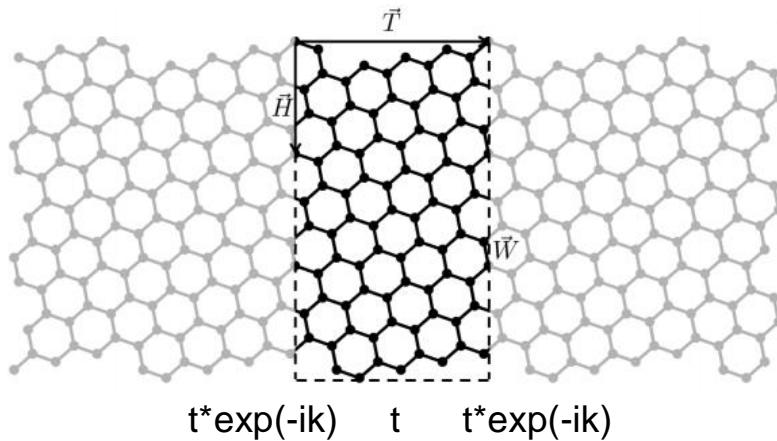

4. Rozgałęzienia 2D i 3D

Supersieci mogą być traktowane jak układy periodyczne – większa komórka elementarna (podobnie jak dla wstęg periodycznych)

W formalizmie TB trzeba odpowiednio łączyć węzły brzegowe – na złączach między komórkami elementarnymi

dla złącz i QD trzeba stosować rachunek funkcji Greena

Formalizm funkcji Greena

dla skończonego układu fizycznego opisywanego hamiltonianem H lub macierzą $\mathbf{H}$, problem własny $(E - H)\Psi = 0$ można zastąpić

$$(E - H)G = I, \quad G = (E - H)^{-1}$$

W reprezentacji położeniowej dla jednocząstkowego problemu

$$(E - H(\vec{r}))G(\vec{r}, \vec{r}') = \delta(\vec{r} - \vec{r}'),$$

bieguny G wyznaczają widmo H w sensie $[(E + i\eta)I + H]G(E) = I$

z rozkładu spektralnego G
$$G(r, r') = \sum_n \frac{\langle r | n \rangle \langle n | r' \rangle}{E + i\eta - E_n}$$

dostajemy, że gęstość stanów,

która dla skończonego, dyskretnego układu jest
$$N(E) = \sum_n \delta(E - E_n),$$

wynosi:

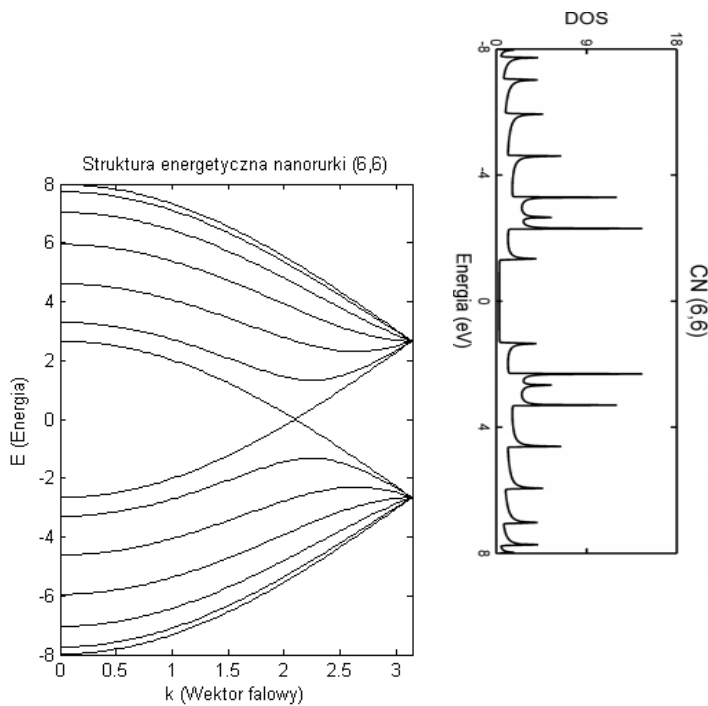
$$N(E) = -\frac{1}{\pi} \text{Im}G(E + i0^+)$$

dla macierzowej reprezentacji $\mathbf{H}$

$$N(E) = -\frac{1}{\pi} \text{Im Tr} \mathbf{G}(E + i0^+) = \text{DOS}$$

dla nieskończonego układu periodycznego sytuacja jest bardziej skomplikowana, macierz $\mathbf{H}$ formalnie jest nieskończona;

srowadzenie do jednej komórki elementarnej wprowadza k , a DOS można przybliżyć jako *histogram* zliczający liczbę stanów numerowanych (k) w zmiernych do zera przedziałach ΔE

osobliwości – van Hove'a (1D);

można to obejść definiując

$$G(E) = \left[E + i\eta - H_{00} - H_{01}T - H_{01}^\dagger \bar{T} \right]^{-1}$$

gdzie H_{00} to macierz H w kom. elementarnej a H_{01} to macierz połączeń do sąsiedniej komórki, a T – to macierze przejścia (*transfer matrix*)

W powyższym wzorze T oraz $\bar{T}$ są tzw. macierzami przejścia, które można zapisać następująco:

$$\begin{aligned} T &= t_0 + \tilde{t}_0 t_1 + \tilde{t}_0 \tilde{t}_1 t_2 + \dots + \tilde{t}_0 \tilde{t}_1 \tilde{t}_2 \dots t_n, \\ \bar{T} &= \tilde{t}_0 + t_0 \tilde{t}_1 + t_0 t_1 \tilde{t}_2 + \dots + t_0 t_1 t_2 \dots \tilde{t}_n, \end{aligned} \quad (3.3)$$

gdzie macierze t_i oraz $\tilde{t}_i$ wyznacza się iteracyjnie za pomocą wzoru:

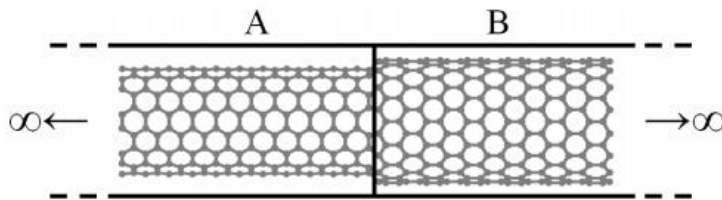
$$\begin{aligned} t_i &= (I - t_{i-1} \tilde{t}_{i-1} - \tilde{t}_{i-1} t_{i-1})^{-1} t_{i-1}^2, \\ \tilde{t}_i &= (I - t_{i-1} \tilde{t}_{i-1} - \tilde{t}_{i-1} t_{i-1})^{-1} \tilde{t}_{i-1}^2, \end{aligned} \quad (3.4)$$

przy czym:

$$\begin{aligned} t_0 &= (E + i\eta - H_{00})^{-1} H_{01}^\dagger, \\ \tilde{t}_0 &= (E + i\eta - H_{00})^{-1} H_{01}, \end{aligned} \quad (3.5)$$

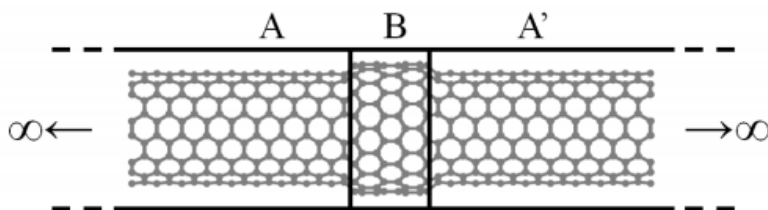
a iterację powtarza się dopóki elementy t_i oraz $\tilde{t}_i$ nie są wystarczająco małe (tzn. do uzyskania zbieżności).

Dla pojedynczego złącza

$$G_I = \begin{pmatrix} G_A & G_{AB} \\ G_{BA} & G_B \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} E + i\eta - H_{00}^A - H_{01}^{A\dagger} \bar{T} & -H_{AB} \\ -H_{BA} & E + i\eta - H_{00}^B - H_{01}^B T \end{pmatrix}^{-1}$$

a
dla podwójnego złącza = QD

$$G = \begin{pmatrix} G_A & G_{AB} & G_{ABA'} \\ G_{BA} & G_B & G_{BA'} \\ G_{ABA'} & G_{A'B} & G_{A'} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} g_A & H_{AB} & 0 \\ H_{BA} & g_B & H_{BA'} \\ 0 & H_{A'B} & g_{A'} \end{pmatrix}^{-1}$$

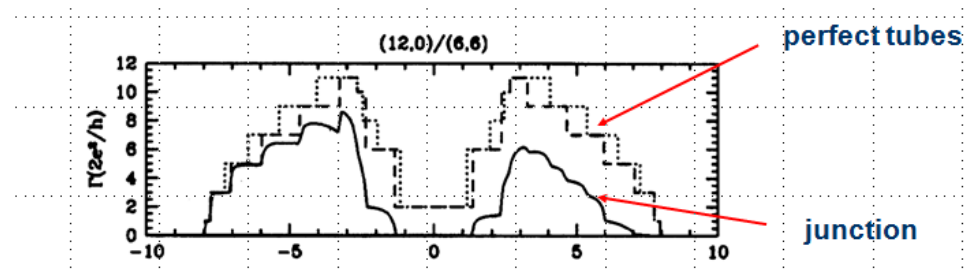
$$G_{QD} = [E + i\eta - H_B - \Sigma_A - \Sigma_{A'}]^{-1}$$

Gdzie $\Sigma_A = H_{AB}^\dagger g_A H_{AB}$ oraz $\Sigma_{A'} = H_{BA'} g_{A'} H_{BA'}^\dagger$

W ostatnich dwóch przypadkach, DOS $\rightarrow$ LDOS ...

najważniejszy rezultat dotyczący złącza metalicznych nanorurek
L.Chico, et.al., PRL 1996

(przewodność można zdefiniować w oparciu o G)

Bariera symetrii

Nanorurki chiralne: w grupie symetrii jest podgrupa cykliczna czystych obrotów, dla (n,n) i $(n,0)$ jest to grupa C_n

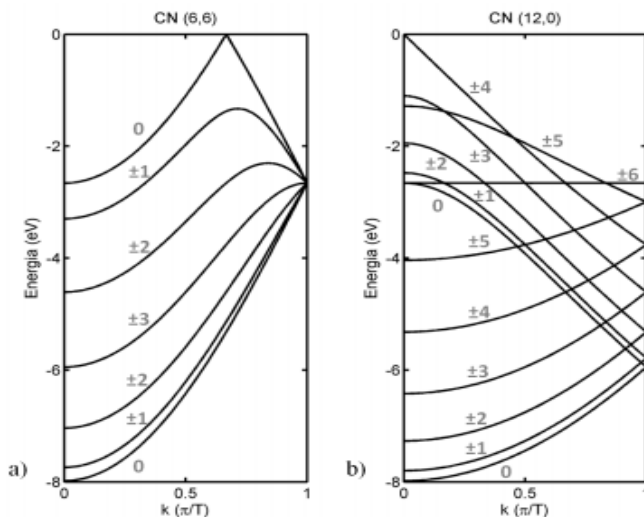
wszystkie stany (pasma) można sklasyfikować względem nieredukowalnych reprezentacji grupy C_n

T - operator dyskretnego obrotu o kąt $\Delta\varphi = \frac{2\pi}{n}$

$$T_{\Delta\varphi} \psi = e^{im\Delta\varphi} \psi, \quad |m| \leq n/2, \quad m=0, \pm 1, \pm 2, \dots$$

$e^{im\Delta\varphi}$ - charakter nieredukowalnej (jednowymiarowej) reprezentacji abelowej grupy C_n

Np.

(analogicznie dla $E > E_F$)

zauważmy, że (12,0) ma „dwukrotnie” wyższą symetrię niż (6,6),
 odpowiednio: złącze (12,0)/(6,6) będzie miało symetrię „tylko” C_6
 i symetria pasm (12,0) zostaje na złączu obniżona do

$$m' = n - m \text{ dla } m \geq n/2 \text{ i } m' = -n - m \text{ dla } m \leq -n/2$$

wszystkie stany układu złączowego (rozproszeniowe) lub zlokalizowane
 muszą mieć symetrię C_6 ,

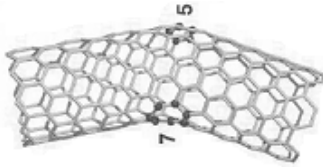
gdyż n par defektów 5/7 na złączu ma symetrię C_6

jeśli dla wybranej energii E , pasma po obu stronach złącza nie mają
 wspólnej symetrii - odpowiada to wzbronionej (przerwie) przewodności

np. redukcja $m=4$ dla (12,0) do $m'=2$ [czyli funkcja falowa po obrocie
 o $2\pi/6$ nabiera fazy a po drugiej stronie (6,0) pasmo z $m=0$ – w pełni
 symetryczne - bez fazy;

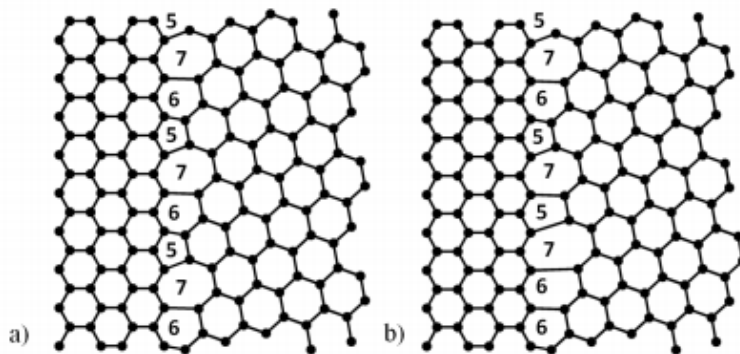
układy inne niż (2n,0)/(n,n) można tworzyć przez różne rozłożenie
 defektów 5,7 na złączu;

jeśli złącze nie posiada symetrii obrotowej to nie istnieją żadne bariery symetrii, np.

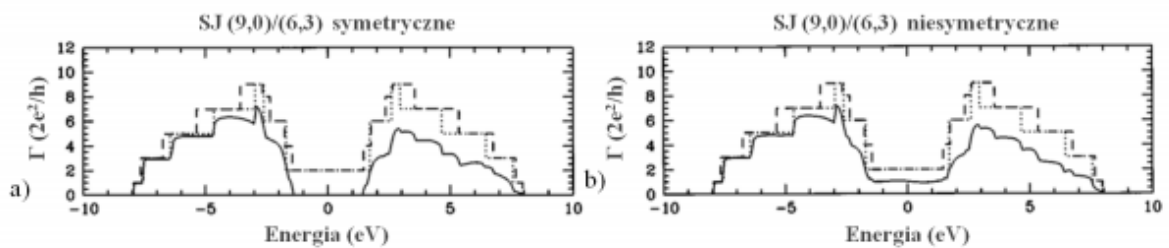

inny: (9,0) / (6,3) , dwa rodzaje: złącze symetryczne i niesymetryczne

rozwinęte:

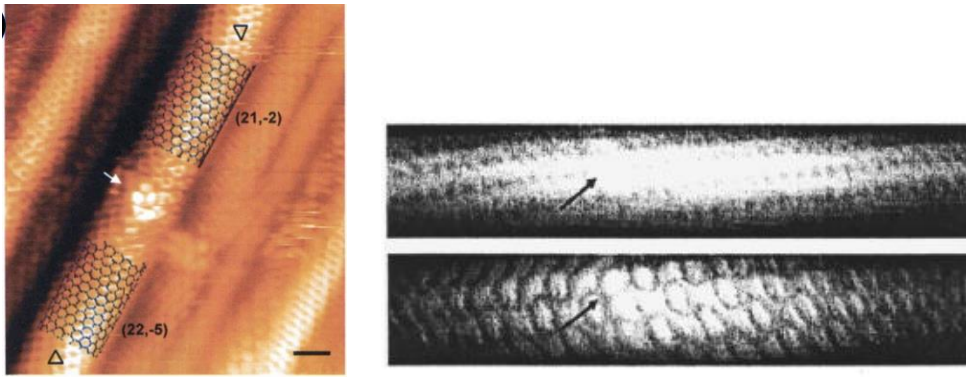
przewodność

dodatkowo, dla złącz CN metal / półprzewodnik zawsze istnieje zwykła bariera energetyczna

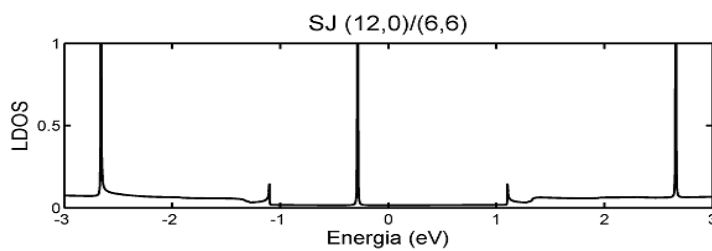
Stany złączowe nanorurek węglowych

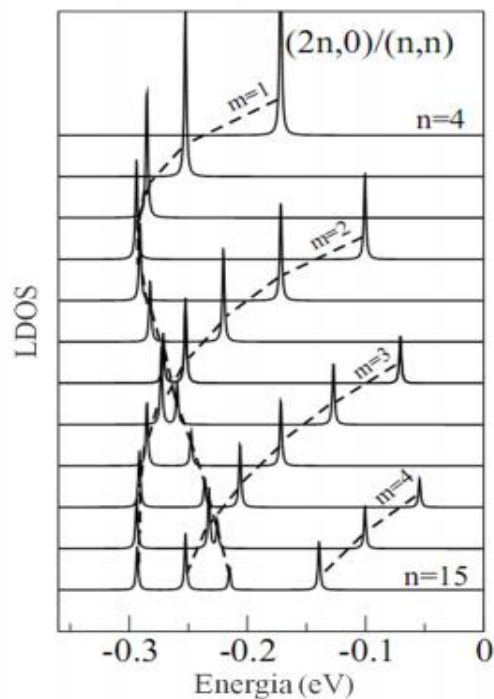
Występowanie i pochodzenie stanów zlokalizowanych na złączach

- defekty 5/7 ? **NIE**

Rysunek 3.9. Lokalna gęstość stanów na złączu układu (12,0)/(6,6).

Rozważmy przypadek $(2n,0)/(n,n)$: analiza obliczeń LDOS na złączu daje

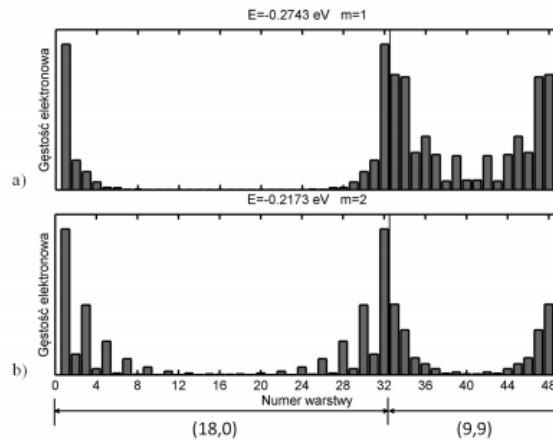

Liczbę stanów zlokalizowanych na złączu można określić jako

$$q = \left[\frac{n-1}{3} \right]$$

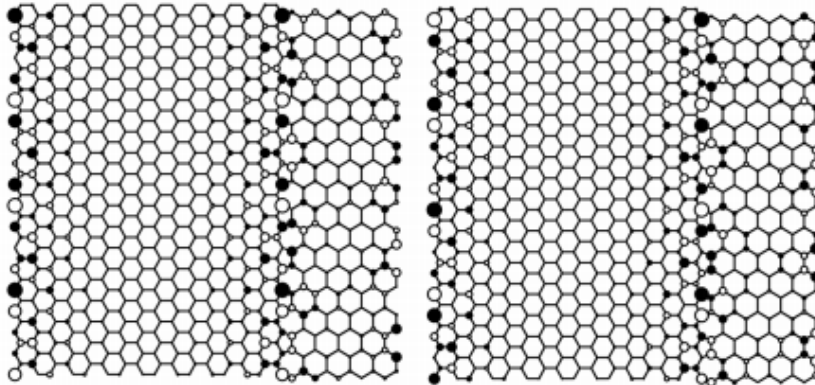
ich symetrie są $m = \pm (1, 2, \dots, q)$

ich funkcje można „zobaczyć”, np. w przypadku supersieci

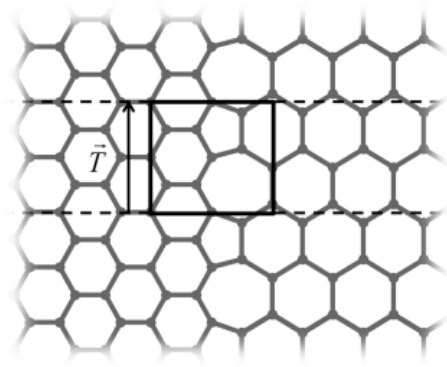

Rysunek 3.34. Porównanie rozkładu gęstości elektronowych na kolejnych warstwach komórki elementarnej dla stanów złączowych supersieci 8(18,0)/8(9,9) o symetriach $m = 1$ oraz $m = 2$.

lub dla przypadków 8(18,0)/4(9,9) i 8(18,0)/5(9,9)

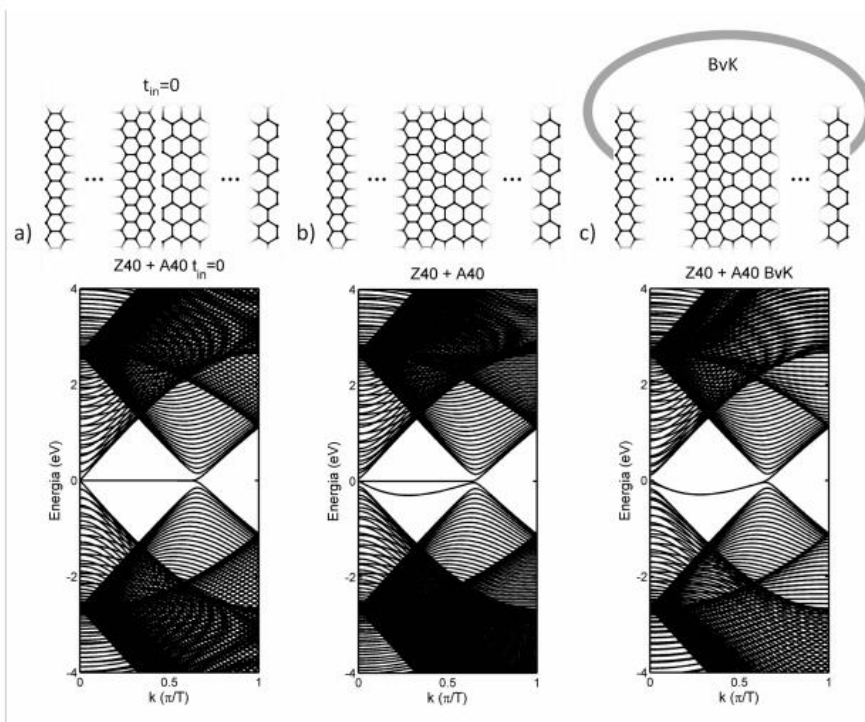

**trzeba zrozumieć czym jest złącze półpłaszczyzn grafenowych:
fotel-zygzak**

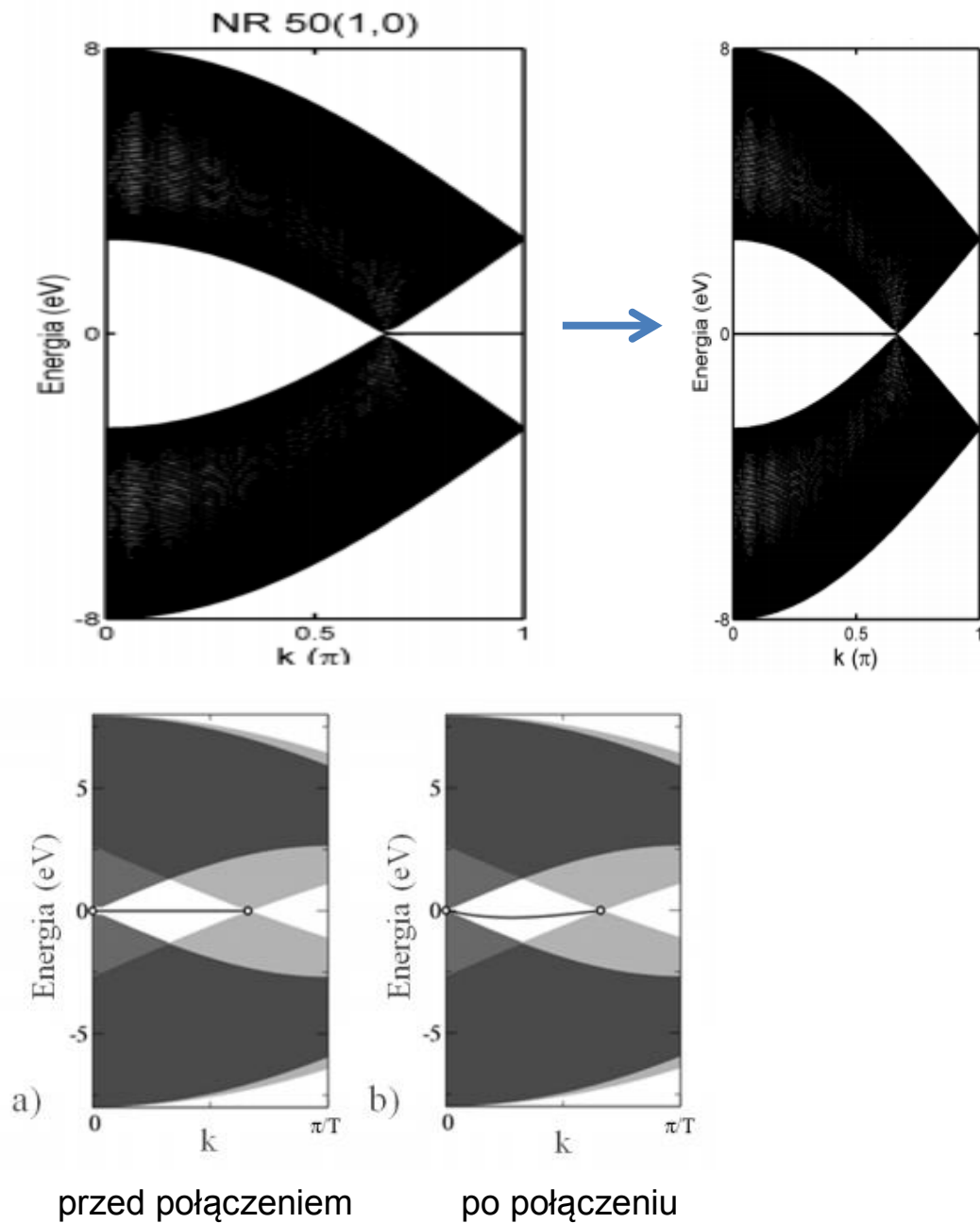
Rysunek 3.35. Schemat dwóch półpłaszczyzn grafenowych o brzegu zygzakowatym i fotelowym, czyli złącza typu $N(2n,0)/M(n,n)$ o nieskończonej szerokości ($n = \infty$). Na rysunku zaznaczono wektor translacji.

wyniki obliczeń dla złącza

Rysunek 3.36. Schemat i widmo układu dwóch szerokich wstęg grafenowych: zygzakowatej $40(2,0)$ (ozn. Z40) i fotelowej $40(1,1)$ (ozn. A40) nie połączonych ze sobą (a), połączonych za pomocą ciągu defektów topologicznych $5/7$ (b) i z dodatkowymi okresowymi warunkami brzegowymi (w kierunku prostopadłym do złącza w $k_{\perp} = 0$) (c).

komórka elementarna złącza jest $2x$ dłuższa od komórki elementarnej $(1,0)$, zatem strefa Brillouina będzie $2x$ węższa, widmo $(1,0)$ należy zatem „złożyć” dwukrotnie i „dodać” do widma $(1,1)$ (*foldng*)

na złączu półpłaszczyzn grafenowych lub wstęp grafenowych powstaje pasmo, którego źródłem jest pasmo brzegowe zygzak

ugięcie spowodowane wnikiem „*tunelowaniem*” do wstęgi fotelowej

zwijanie złącza → złącze nanorurek $(2n,0)/(n,n)$;

n – wyznacza „dyskretyzację” pasma złączowego -> dyskretne stany na złączach nanorurek

warunek dyskretyzacji to nałożenie periodycznych (BvK) war. brzegowych :

$$knd = 2\pi r,$$

r - liczba całkowita – ta sama co m ,

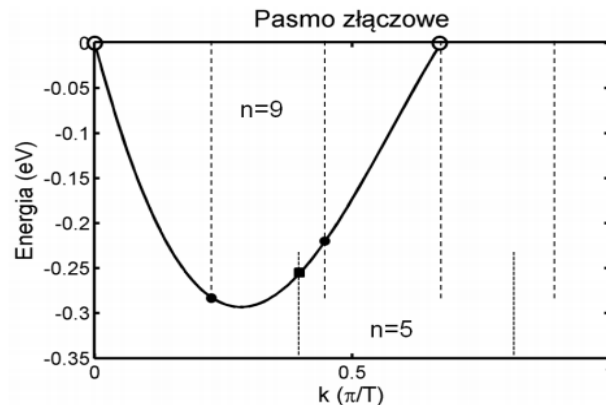
Rozpatrujemy dodatnie wartości wektora falowego ($0 \leq k \leq \frac{\pi}{d}$), przez co dozwolone wartości całkowite m spełniają warunek: $0 \leq m \leq \frac{n}{2}$. Regułę kwantyzacji dla wektora k związaną z nałożeniem periodycznych warunków brzegowych można więc zapisać, jako:

$$k = \frac{2\pi}{nd}m. \quad (3.31)$$

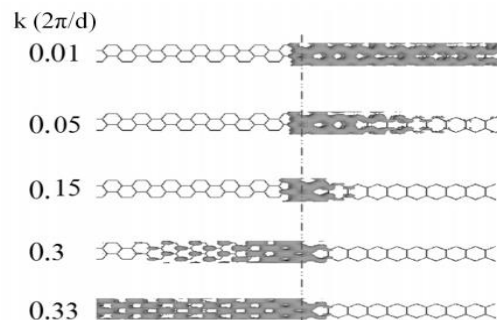
Poszukując wartości k odpowiadających stanom złączowym układów $(2n, 0)/(n, n)$ ograniczamy się do przedziału pasma złączowego, czyli:

$$0 < k < \frac{2\pi}{3d}. \quad (3.32)$$

zbliżenie pasma złączowego i wyznaczanie energii zlokalizowanych stanów złączowych z warunku (3.31)

Rysunek 3.38. Graficzne przykłady wyznaczania wartości wektora k i odpowiadających im energii stanów złączowych układów nanorurek $(2n, 0)/(n, n)$ dla $n = 5$ i $n = 9$.

Rysunek 3.39. Gęstości elektronowe nieskończonego złącza dla różnych wartości wektora k .